

Viuu el Parc!

REPTE 7

Sant Llorenç del Munt i l'Obac.
Els recursos de la muntanya

Versió del mestre

Diputació
Barcelona

Xarxa de Parcs Naturals

Informació d'interès

ELS RECURSOS DE LA MUNTANYA

Les **societats humanes exploten els elements naturals** del seu entorn per a poder **satisfer** les seves necessitats materials com l'alimentació, l'habitatge, etc. Però, en la majoria de casos cal transformar els elements naturals per convertir-los en recursos útils. De les tècniques i les tasques que realitzem per obtenir i transformar els elements naturals en recursos útils en diem **activitats econòmiques**. Les activitats econòmiques sempre tenen algun **impacte en l'entorn**, transformant els sistemes naturals i el paisatge. Al parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, l'explotació humana va començar a la prehistòria i encara perdura. Així, el **paisatge** i els **sistemes naturals** actuals del massís són el resultat d'aquesta relació històrica entre l'ésser humà i la natura. En aquest repte coneixerem algunes de les activitats que més han transformat el paisatge del massís.

El **Montcau** estava cobert de vegetació però les societats ramaderes del neolític el van desforestar.

Els **canvis** de l'entorn poden afectar fins i tot el **re- lleu**, com en el cas del **conreu en terrasses**.

Durant els **segles XVIII i XIX**, l'**explotació** dels sistemes naturals del **massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac** va ser **molt intensa**. Els grans masos van conrear extensament **la vinya** i van practicar diverses **indústries de muntanya** que van modelar el paisatge actual del parc natural.

Casa Nova de l'Obac

La Mata

La Barata

La primera activitat

LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES DEL MASSÍS

Descobriu les activitats econòmiques que es feien en el massís durant els segles XVIII i XIX. **Vet aquí el repte.**

Llegiu la descripció de les activitats econòmiques que es feien al massís i relacioneu-les amb les tecnologies que s'utilitzaven i els canvis que van ocasionar als sistemes naturals i al paisatge.

ACTIVITATS

El carboneig

Tècnica per transformar la fusta d'alzina en carbó vegetal a partir d'una cocció que deshidrata i neteja d'impureses la fusta. El carbó té més poder calorífic que la fusta i s'utilitzava com a combustible en cuines i estufes.

L'obtenció de calç

Activitat que permet transformar la roca calcària en calç viva. Per aconseguir-ho, cal provocar una reacció química coent la pedra. La calç que s'obtenia s'utilitzava com a morter en la construcció de masos, etc.

Viticultura i vinicultura

Són dues activitats dedicades a la producció de vi. La primera és agrícola i es refereix al conreu de la vinya per obtenir el raïm, el seu fruit. La segona és industrial i es refereix a l'elaboració del vi a partir del suc del raïm, el most.

TECNOLOGIES

Tines: recipients de pedra on es produïa la fermentació del most.

Pila carbonera: Apilament de fusta per coure-la a 700 °C.

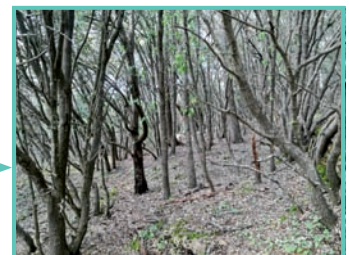

Forn de calç: Forn per coure roca que podia arribar a 1.000 °C

TRANSFORMACIONS

Mines a cel obert i tala d'alzines per obtenir combustible pel forn.

Moltes alzines del parc són de rebrot degut a les contínues tales.

La vinya va suposar la tala de d'alzinars i la colonització de pins.

La segona activitat

ELS POU DE GLAÇ

La **comercialització de glaç** del massís va ser una activitat que **es va practicar fins ben entrat el segle XX**, quan l'arribada de les neveres elèctriques ho va fer innecessari.

Al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac s'hi conserven quatre pous de glaç: el de la Mata, el del Guirtart, el de l'Estepar i el de la Portella.

Pou de glaç de l'Estepar (6 m de diàmetre, 8 m de profunditat i 232 m³ de capacitat) construït l'any 1706

Pou de glaç de la Portella (5 m de diàmetre, 6 m de profunditat i 155 m³ de capacitat), construït l'any 1760.

Les vinyetes següents descriuen el procés de treball de la producció de glaç, però la seqüència de tasques està desordenada. Llegeix les vinyetes atentament, retalla-les o reescriu-les i, en l'esquema de la plana següent, enganxa-les en l'ordre correcte.

A l'hivern, l'aigua de les basses es glaçava o les basses s'omplien de neu durant les nevades.

A principis de l'estiu, el pou es buidava i el glaç es duïa als pobles de l'entorn per vendre'l. L'operació s'havia de fer de nit i ràpid, si no es podria fondre el glaç. El transport es feia en carro, per tant, el pou havia d'estar prop d'un camí ample.

Els blocs de gel es transportaven fins al pou de glaç. Els pous eren forats circulars excavats a terra, revestits amb parets de pedra i tancats amb una cúpula per aïllar el glaç de la calor del sol. Per aquesta raó es situaven en indrets obacs.

Els blocs de gel s'introduïen al pou per una de les portes de la cúpula. Es disposaven de baix a dalt formant fileres separades entre si i amb les parets del pou amb branques. Un cop ple, es tapaven les entrades per evitar la circulació d'aire i aigua.

A la tardor, els pouers netejaven i reparaven les basses poc profundes (20-30 cm) construïdes expressament per recollir l'aigua de la pluja i la neu. Les basses es construïen en indrets freds i propers als pous de glaç.

A principis de la primavera, els pouers anaven a les basses amb unes grans serres i tallaven el glaç en blocs regulars d'uns 120 cm de llarg, 70 cm d'ample i 20 cm de gruix.

La segona activitat

EL PROCÉS DE TREBALL DELS POU DE GLAÇ

1

A la tardor, els pouers netejaven i reparaven les basses poc profundes (20-30 cm) construïdes expressament per recollir l'aigua de la pluja i la neu. Les basses es construïen en indrets freds i propers als pous de glaç.

2

A l'hivern, l'aigua de les basses es glaçava o les basses s'omplien de neu durant les nevades.

3

A principis de la primavera, els pouers anaven a les basses amb unes grans serres i tallaven el glaç en blocs regulars d'uns 120 cm de llarg, 70 cm d'ample i 20 cm de gruix.

4

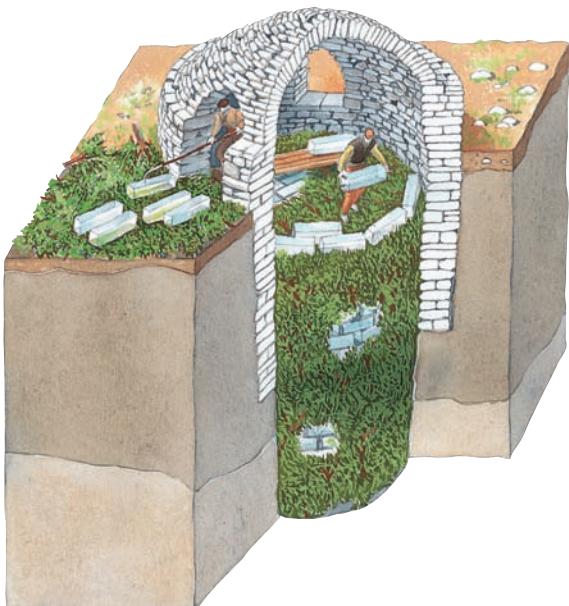
Els blocs de gel es transportaven fins al pou de glaç. Els pous eren forats circulars excavats a terra, revestits amb parets de pedra i tancats amb una cúpula per aïllar el glaç de la calor del sol. Per aquesta raó es situaven en indrets obacs.

5

Els blocs de gel s'introduïen al pou per una de les portes de la cúpula. Es disposaven de baix a dalt formant fileres separades entre si i amb les parets del pou amb branques. Un cop ple, es tapaven les entrades per evitar la circulació d'aire i aigua.

6

A principis de l'estiu, el pou es buidava i el glaç es duïa als pobles de l'entorn per vendre'l. L'operació s'havia de fer de nit i ràpid, si no es podria fondre el glaç. El transport es feia en carro, per tant, el pou havia d'estar prop d'un camí ample.

En conclusió, **els pous de glaç evitaven que el glaç es fonés a la primavera.**

A continuació, anota totes les estratègies d'aquesta activitat per conservar el glaç:

1. Els pous eren forats circulars excavats a terra.

2. Es revestien amb parets de pedra i es tancaven amb una cúpula.

3. Els pous se situaven en indrets obacs.

4. Un cop el pou era ple, es tapaven les entrades per evitar la circulació d'aire i aigua.

5. A principis de l'estiu, el pou es buidava de nit i ràpid.

**Viu
el Parc!**

REPTE 7

Sant Llorenç del Munt i l'Obac.
Els recursos de la muntanya

Comparteix la teva feina amb nosaltres

En aquests dies de confinament, difícils per tots i totes, ens fa molta il·lusió rebre notícies teves, per aquest motiu t'agraïrem molt que comparteixis, a les nostres xarxes socials, la teva feina.

Fes alguna fotografia de la teva feina i quan la tinguis, digues al pare o la mare que la pengin a les xarxes socials amb les etiquetes següents:

Instagram: #Viuelparc

Twitter: @viuelparc, #viuelparc

Facebook: @Viuelparc

El programa Viu el parc a l'escola també disposa d'un **blog**: <http://www.blogviuelparcescola.com>

Si ens vols **enviar fotografies** del treball que has fet, o **algun escrit** explicant-nos la teva experiència treballant des de casa o fins i tot algun record d'alguna sortida en un parc natural, ens ho pots enviar a aquest correu electrònic: viuelparc.escoles@diba.cat i nosaltres ho publicarem en el blog.

Per últim, també t'informem que tens a la teva disposició un joc sobre els parcs naturals de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona: **El joc de la diversitat dels parcs**. Entra en el següent enllaç i juga amb el pare, la mare o els germans: <https://parcs.diba.cat/web/viuelparcescola/el-joc>